

AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

83 Jaargang 21,
September 2014

RADIUS
NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUTDRAAIERS

Van de redactie

Arie Braspenning

Deze keer begin ik mijn stukje met het rechtzetten van een aantal missers in nr. 82. Pierre (Baptist) onze excuses dat julie advertentie in nr. 82 per abuis is verwisseld met die van Killinger. We hopen dat het niet meer zal gebeuren en het zet ons er toe aan de proefdrukken nog beter te controleren. Verder stond in dit nummer bij de opzeggingen van het lidmaatschap André Wint genoemd. We hadden dat beter onder de rubriek "overleden" kunnen zetten. Dat is niet gebeurd helaas, onze excuses daarvoor. En tenslotte vermelden we hier dat jaren ten onrechte De Scheldedraaiers zijn genoemd als afdeling Zeeland terwijl dat afdeling Zeeland/West Brabant moet zijn. Vanaf nu zullen we dat niet meer vergeten. Voor de meesten van ons zit de vakantie er weer op. De afdelingen zijn weer begonnen met hun activiteiten en veel draaiers voor wie de zomer te heet is om te draaien, zullen ook weer aan de gang zijn gegaan. Binnenkort weer de "Tage der offene Tür" bij Drechselbedarf in Meppen, Vormgevers in Hout in Bunnik en onze centrale demodag in Ede. Dus weer veel te genieten en bij te praten. Deze AR heeft veel verschillende artikelen die gaan over techniek, vormgeving en machines. Het laat de gevarieerdheid zien die we ook tegenkomen onder de draaiers. Ik hoop dat u er van kunt genieten en dat u uw artikelen blijft sturen. Alleen zo maken we samen een goede AktieRadius. Veel draaiplezier gewenst en tot ziens op de demodag in Ede.

In dit nummer

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	3
Een unieke vondst	4
Natuurlijke houtvormen	6
In Memoriam Cok Verhoeven	7
Hout en houtdraaien: de iep	8
Aankondiging Houtpassie	11
Experiment	13
Bericht uit de werkplaats	14
Bericht van Paul Smeets	15
Fleurig	17
De Milonga Burl	18
Een verwaaide sparrenboom	20
De Gerrit Abma Kievit	22
Indrukken Vormgeving	26
Wivamac	28
Rosemaling	30
Verenigingsnieuws	32
Colofon	35

Foto omslag:

Joost te Riele

Uiterste inleverdatum kopij:

1 november 2014

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de Vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de bestuurstafel

Pieter Hermans

Zo, de zomertijd is weer bijna voorbij. Het verenigingsleven start weer op en de meeste afdelingen zijn dan ook al weer een of meerdere keren bij elkaar gekomen of komen binnenkort weer bij elkaar. Zo vergaat het uw bestuur ook. Onlangs zijn we weer bijeen geweest om de lijntjes voor het komende seizoen uit te zetten. Zaken als de komende demodag, verzorgd door de afdeling Veluwe, de acp-vergadering in oktober, financiële zaken en hoe om te gaan met het forum op onze website dat zo weinig wordt bezocht zijn met elkaar besproken. Wij als bestuur proberen de grote lijnen uit te zetten, maar in de afdelingsbijeenkomsten worden ook

lijnen uitgezet. Wanneer komen we bij elkaar, wat gaan we doen op onze afdelingsdagen, hebben we wel voldoende ruimte voor het aantal leden dat de bijeenkomsten bezoekt, kunnen we nieuwe leden wel voldoende ondersteuning geven? Allemaal vragen die u in uw afdeling tegenkomt en wij als bestuur ook tegenkomen. Laten we daar samen oplossingen voor proberen te vinden zodat we een levende, bloeiende vereniging hebben met goed draaiende afdelingen die de basis van onze vereniging vormen. Hierover wil het bestuur graag met u van gedachten wisselen om Radius voor te bereiden op een geweldige toekomst. In dit kader ben ik na de

vakantie begonnen om de afdelingen te bezoeken. De Haarlemmermeerdraaiers waren als eerste aan de beurt. In Aalsmeer werd ik uiterst gastvrij ontvangen door Klaas Dikstaal en zijn discipelen, een mooie mengeling van ervaren oude rotten en enthousiaste leergerige nieuwe leden, waaronder zelfs twee dames. Ik ben van plan om bij elke afdeling eens te gaan kijken hoe het er aan toe gaat en wat zij doen voor hun eigen leden. Na afloop hiervan wil ik mijn ervaringen bundelen in een artikel in ons mooie clubblad. Ik ben er dan ook van overtuigd dat we heel, echt heel veel van elkaar kunnen leren en opsteken om Radius op een hoger niveau te tillen.

Die Drechselwelt
für kleine und
große Meister

KILLINGER

Neu

Das "Kraftpaket" KM 1450 SE -

- die Bündelung der Leistungsmerkmale zweier Drechselbänke in einer neuen Maschinengeneration.
- die Bauteile von zwei ausgereiften, praxiserprobten Drechselmaschinen wurden vereint. **Das Ergebnis:** eine kompakte, leistungsstarke und präzise Maschine mit hohem Qualitätsstandard.

Weitere Info siehe www.killinger.de

... Innovation seit 30 Jahren

KILLINGER Maschinen GmbH
D-82 223 Eichenau b. München

Tel +49 - (0)8141 - 3573 732
Fax +49 - (0)8141 - 3573 750

mail info@killinger.de
web www.killinger.de

Een unieke vondst?

Jan Hovens Een aantal jaren geleden schreef ik voor AktieRadius een artikel over hoe weinig er bekend is over de geschiedenis van het draaien in Nederland. De paar dingen die wel bekend waren, zijn vermeld en ik plaatste ook een oproep onder leden of zij meer wisten. Dit leverde een paar aardige resultaten op waaronder een leuk boekwerkje over de geschiedenis van het draaien van pijpen in Aalten (nogmaals bedankt Theo!).

In juli zag ik op marktplaat een draaibank aangeboden die mijn interesse wekte. Het waren de metalen delen van wat ik dacht een antieke trapdraaibank. Op de geplaatste foto's zag ik dat enkele delen voorzien waren van decoratie. Met een beetje geluk is dit een bank uit de Victoriaanse tijd dacht ik. De prijs was goed, dus een gok gewaagt en het ding gekocht. Thuis gekomen zag ik al gauw dat de delen, alhoewel geroest en vuil, zeer zorgvuldig gemaakt waren. Geen gietijzer maar hand gesmeed en bewerkt. Op een plek meende ik een inscriptie te zien. Na wat

schoonmaak werk met WD40 en een schuursponsje kwam de verassing en kon ik lezen: 1 december 1776. Wauw, een echt antieke draaibank van voor de industriële revolutie!. De dag erop nog eens verder gekeken en een tweede inscriptie gevonden. Nogmaals wauw! Een naam en plaatsnaam: A S Leetink Zutphen. Een Nederlandse draaibank uit 1776, dat moet toch wel uniek zijn. De bank is niet geheel compleet. De vermoedelijk houten onderbouw is er niet meer en verder mis ik een deel van de beitelsteun. Waarvoor deze bank gebruikt is weet ik natuurlijk niet maar

wellicht helpt het zoeken bij een heemkundevereniging en/of museum in de regio Zutphen mij verder. Daarnaast wil ik de bank weer opbouwen en gebruiksklaar maken. Tot nu toe heb ik in mijn oude boeken over de geschiedenis van het draaien (Teuber, Plumier, Bergeron en Nartov) nog niets vergelijkbaars gevonden. Ik zal dus wellicht met betrekking tot onderbouw mijn fantasie en interpretatievermogen (wat dat dan ook moge zijn) moeten gebruiken. Wanneer lezers meer weten en tips hebben, welkom!

1. de vaste kop met een kort leren aandrijfriempje. Vermoedelijk is er later een elektromotor aandrijving geweest.

2. het bed en de vaste kop.

3. drie losse koppen.

4. twee beitelsteunen.

5. meenemers en een "klauwplaat"

6. het vliegwielt van de trapaandrijving.

7. het bouwjaar.

8. de maker en plaatsnaam.

Tag der offenen Tür 2014
26. und 27. September
Drehselbedarf Schulte in Meppen

Natuurlijke houtvormen 3

Jan Karreman Zoals eerder gemeld besteden we deze keer aandacht aan een reactie op deze rubriek vanuit België. Ook in België zijn houtdraaiers actief en verenigd in het "Vlaamse Gilde van Houtdraaiers" met vijf onderafdelingen. Een aantal leden is ook lid van Radius en leest dus ook AktieRadius.

Johan Sesselle reageerde enthousiast op het eerste artikel in AR 81. Hij is lid van afdeling Oost-Vlaanderen en is binnen de vereniging niet alleen gewaardeerd om zijn draaiwerk maar ook omdat hij op de bijeenkomsten meestal de meegebrachte stukken bespreekt. Hij doet dit enerzijds op basis van zijn kennis op het gebied van hout opgedaan tijdens zijn vroegere werk en anderzijds als ervaren draaier.

Tijdens de bijeenkomsten van De Schelddraaiers is Johan ook wel eens te gast in Goes waar hij dan demonstreert, de door de leden gemaakte stukken be-

sprekt en ook vaak mooie en/of bijzondere stukken (draai) hout meebrengt.

Johan vindt dat men, als men een stuk hout in handen krijgt, langer zou moeten kijken wat eruit gehaald zou kunnen worden en op welke wijze dat dan wel zou kunnen gebeuren. Te vaak wordt een stuk hout weggegooid of wordt er lukraak aan begonnen terwijl later blijkt dat het anders en beter had gekund. En soms kom je tot de ontdekking dat er weinig of niets aan gedaan moet worden en het gewoon op zich al een bijzonder stuk is.

Hij heeft een voorliefde voor

natuurlijke vormen in stukken hout zowel onbewerkt als bewerkt en verzamelt al zo'n 35 jaar bijzondere stukken hout waarvan een deel onbewerkt blijft maar ook een deel door slimme toepassingen of bewerkingen nog specialer wordt. Je moet het wel (willen) zien natuurlijk. Johan: "Gebreken zoals schors, spint, knopen of vergroeiingen geven mij soms eindwerk dat mooi, boeiend, merkwaardig of bizar is".

Enkele houtsoorten waarin vergroeiingen regelmatig voorkomen zijn: Paardenkastanje, Acacia, Beuk, Berk, Eik, Linde, Kerselaar en Es.

1 Katalpa (waar de stam overgaat in de kruin)

2 Eik

3 Boskerselaar

4 Berk

5 Boskerselaar

6 Paardenkastanje

In Memoriam

Onlangs bereikte ons het bericht dat op 18 juli 2014 onverwacht is overleden

Cok Verhoeven

Cok is een korte periode lid geweest van de afdeling Haarlemmermeer, maar we kennen Cok als degene die gezorgd heeft dat we als vereniging beschikken over goede video-apparatuur en Cok heeft t/m 2012, totdat hij ziek werd, een aantal jaren de video-opnamen verzorgd bij de demonstraties op onze DemoDagen. Daarbij kennen we hem in zijn karakteristieke houding bij die opnamen. Daarna zorgde hij ervoor dat die opnamen werden omgezet in een goede film die later op de website van Radius te bekijken was. We zijn hem daar erkentelijk voor en wensen zijn (schoon)kinderen en kleinkind de kracht toe om dit verlies te dragen.

De iep

Ab Strijker De iep heeft een belangrijke geschiedenis in Nederland; als boom, als hout en door de be-ruchte iepenspintziekte. Als boom heeft hij veel straten en lanen, vooral in de grote steden opgesierd, als hout vond hij een ruime toepassing en de iepziekte heeft vele miljoenen bo-men geveld.

Namen

Officieel heet de iep *Ulmus*; daarvan afgeleid is ook de soms gebruikte naam *olm*, denk maar aan het liedje:

De uil zat in de olmen, bij 't vallen van de nacht, En achter gindse heuvel, antwoordt de koekoek zacht, Koekoek, koekoek, koekoe koekoek koekoek. Er zijn veel soorten iepen o.a. de: Fladder- of steeliep; de gladde- of veldiep; de kurkiep; de ruwe- of bergiep; de Hollandse iep en de prachtige goudiep. In Nederland zijn maar weinig plaats- of familienamen van deze boom bekend, alleen in België bestaat een plaats Ieper en in Zuid-Duitsland ligt de plaats Ulm. Misschien dat de Nederlandse plaatsen Ulft en Ulvenhout naar *Ulmus* verwijzen.

Herkenning

De iep is in de winter te herkennen aan de visgraat-vormige groei van de takken, foto 1. In het voorjaar kent iedereen die in de buurt van een iep woont een vervelend verschijnsel van deze boom, namelijk de z.g. 'voorjaarsneeuw' van de iep, foto 2. Het lijkt alsof de boom al in het blad zit, maar het zijn allemaal zaadjes. In Amsterdam, waar 75.000 iepen de stad sieren is er nu de iepenroute: een wandeltocht langs de iepenhighlights van Amsterdam. Bij honderdduizenden vallen de zaadjes van de bomen, nog voordat er ook maar één blaadje aan zit. Men noemt dit spul ook wel manna. Op foto 3 zie je rechtsboven een bladknop, de rest is allemaal zaadjes. Het zijn weer de z.g. naaktbloeiers. Als de iep volop in het blad staat is hij altijd te herkennen aan de bladeren. De iep heeft getande bladeren en een z.g. scheve bladvoet, zie foto 4. Het hout van de iep is de herkennen aan de z.g. tussenvlammen tussen de jaarringen het z.g. parenchimweefsel, foto 5.

De iepziekte

De iepziekte wordt veroorzaakt door een schimmel (*Ophiostoma ulmi*) die groeit in de houtvaten van de boom, de vaten waar water en voedingsstoffen vanuit de wortels naar boven worden getransporteerd. De iep reageert daarop door het besmette deel van het vat met een gomblaas af te sluiten, maar is steeds net te laat. Een groot deel van het houtvatennet wordt afgesloten, de watertoevoer stagneert en de boom verwelkt. De schimmel wordt overgebracht door de iepenspintkever die haar eieren in de besmette bomen legt, foto 6. De larven voeden zich met het spint van de boom, vlak onder de bast (vandaar de naam) en veroorzaken daar soms 'prachtige' patronen, foto 7.

Als de volgroeide larven als kever de 'broedboom' verlaten nemen ze de schimmel mee en besmetten de volgende iep.

De iep is weer gezond

Onder deze titel stond in 2013 in het dagblad Trouw een artikel van de bosbouwer en plantenziekten kundige Jelle Hiemstra. Een korte samenvatting: Iepen werden vroeger massaal aangeplant in Nederland en waren in de grote steden beeldbepalend. Maar sinds de iepen in 1920 ziek werden waren de

gevolgen desastreus; naar schatting vier miljoen iepen werden door de iepziekte geveld. Herplant had weinig zin want ook de nieuwe iepen vielen 'bij bosjes'. Men dacht de ziekte onder de knie te hebben, maar in 1970 kwam er een nieuwe 'Aziatische' schimmelstam binnen en in heel Europa werd het iepenbestand weer besmet; weer verloor Nederland tweederde van zijn iepen. Honderdduizenden gesneuvelde iepen werden vervangen door eiken, linden, kastanjes en essen. Maar geen van deze had de uitmuntende eigenschappen van de iep. Tijd voor actie, vond een groepje Wageningse wetenschappers. Onder leiding van Hiemstra werd het project gestart: 'Toekomst voor de iep' met als doel het vertrouwen te herwinnen door middel van resistente rassen te kweken. In de omgeving van Wageningen werd een proefveld aangelegd met meer dan 1000 bomen waarvan een deel opzettelijk werd besmet met de iepziekte. Daarnaast zijn in Amsterdam-IJburg honderden iepen geplant om van verschillende rassen hun groeieigenschappen te demonstreren. En het gaat goed, de iep verdient het om in Nederland weer beeldbepalend te worden.

De iepenwacht

Om de iepenziekte helemaal onder de knie te krijgen werd de z.g. 'Iepenwacht' ingesteld. Dit is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisatie die betrokken zijn bij het behoud en herinvoering van de iepen. Ook is een handleiding 'Goed Iepenbeheer' door de Bomenstichting in Amsterdam uitgegeven. Al deze zaken hebben ten doel om de iepenziekte definitief onder controle te krijgen en de iep weer de gewaardeerde status te geven die zij van oudsher had.

Het belang van iepen

Iepenhout was van oudsher één van de belangrijkste houtsoorten van Nederland, samen met essen. Gewaterd iepen, vooral de Zeeuwse kwaliteit, was beroemd over de hele wereld. Het werd gebruikt voor meubels, trappen en vooral in de wagenmakerij. Het iepenhout heeft als eigenschap dat het heel goed te bewerken is, een mooie kleur heeft en weinig gaat werken. Ook voor de houtdraaier is het een fijne houtsoort. Hij is heel goed te draaien en kan op veel manieren afgewerkt worden. Een voorbeeld zie je op foto 8, een kandelaar 36 cm hoog.

Mythen over iepen

In een aantal landen zijn veel mythen en sagen in omloop. Volgens de Germaanse mythologie zijn de eerste mensen uit iepen gesneden die door de goden van leven werden voorzien. Dat onze Germaanse voorouders iepen vereerden blijkt uit een bevel van de Saksische koning Edgar die christen was geworden: 'Wij bevelen dat ieder priester het

christendom zal bevorderen door het verbieden van boomaanbidding, tovermiddelen, en iepenschuilplaatsen'. Toen Orpheus terugkeerde uit het schimmenrijk waaruit hij zijn geliefde Eurydice had willen meenemen mislukte dat. Tegen het verbod in keek hij achterom en ze was voor altijd verloren. Orpheus ging onder een iep zitten treuren over zijn geliefde.

Sagen en sprookjes

Kraantje Lek is de naam van een historische plek in Overveen, vlak bij Haarlem. Aan de voet van het steile duin De Blinkert stond tot 2007 het indrukwekkende overgebleven gedeelte van een bijzonder grote iep die al eeuwen bekendstond onder de naam De holle boom van Kraantje Lek. Vanouds kwamen de Haarlemse moeders hun kindjes halen uit de kinderboom bij Kraantje Lek. Het verhaal is als volgt ontstaan: In 1863 worden kleine Ot en zijn zusje in dat geloof opgevoed. Als hun moeder zich niet zo goed voelt, gaat ze met de kinderen en twee

tantes naar De Blinkert. Als ze bij de holle boom komen wil Otje het kindje zien. Otje steekt zijn hoofd naar binnen, maar ziet niks en hij ruikt stilstaand water en rotte bladeren. Hij rukt zijn hoofd weer uit de boom en krijgt een schram op zijn wang. Als ze thuiskomen ligt er een nieuw kindje in de wieg, iedereen is blij behalve Otje. Hij roept dat de baby hem heeft gekrabd. De overblijfselen van de holle boom zijn in 2008 vervangen door een bronzen exemplaar, vervaardigd door beeldhouwer Kees Verkade. Men vindt er nu onder meer een restaurant en een speeltuin met een enorme wipwap onder de naam Kraantje Lek.

Ook bekend is het verhaal van het Mariabeeldje in Kortrijk (België). Een boerenmeisje vond een Mariabeeldje in een iep buiten Kortrijk. Ze bracht elke dag bloemen naar de boom maar werd daarbij bespot door drie mannen. Eén ging zelfs zover dat hij een roos uit haar boeket rukte. Hij werd daarvoor hard gestraft en werd lam, blind en stom. De andere twee spotters beloofden toen dat ze een kapel zouden bouwen voor Maria onder voorwaarde

dan hun vriend weer gezond werd. De vriend genas en het beeldje 'Onze Lieve Vrouw-van-de-Olme' is nog steeds te bewonderen in de kapel van het Baggaertshof.

Volksgeloof

De bergiep werd vaak geplant als bescherming tegen toverij. Melkmeisjes in Engeland plaatsen ook nu nog een iepentakje in de karnton om te voorkomen dat de boter betoverd zou worden.

Iepenblad zou etterende wonden genezen en een afkooksel van iepenblad zou een gebroken been helpen genezen.

We eindigen ook weer met een oud-Nederlands rijmpje:

*Is 't iepenblad zo groot als het oortje van een muis
zaai zonder zorg de gerst op d'akker uit.
Is 't blad zo groot als 't oog van enen os,
Dan geldt het haastje-repje er op los.*

Op 25 en 26 oktober organiseert KUNSTLOKAAL 11 in samenwerking met RADIUS afdeling Lochem HOUTPASSIE 2014.

In de galerie wordt als eerbetoon aan ANTOON HOLTERMAN een tentoonstelling van zijn werk georganiseerd. De heer Holterman is vanaf de oprichting van de vereniging lid. Zijn werk getuigt van groot vakmanschap en zal voor velen een inspiratie zijn.

Rondom deze tentoonstelling worden diverse activiteiten georganiseerd, waaronder demonstraties van nieuw gereedschap door de firma Baptist, demonstraties houtdraaien, slijpen van kettingzagen en het draaiklaar maken van hout voor de draaibank.

Speciaal genoemd moet ook worden de demonstratie op een ouderwetse wipdraaibank.

De afdeling Lochem van RADIUS en Peter van de Waal, eigenaar van KUNSTLOKAAL 11 nodigen u van harte uit.

Openingstijden op beide dagen van 11 tot 5 uur. Het adres is BOSBERG 29 in BORCULO.

kunstlokaal11@gmail.com

www.kunstlokaal11.nl

Experiment hout en glas

Ko Marinissen De Schelddraaiers houden doorgaans de bijeenkomsten in het Ambachtscentrum te Goes op het middenplein.

Rondom dat middenplein bevinden zich een aantal ateliers waar ambachten worden gedemonstreerd. Voor ons is dat een unieke locatie en het Ambachtscentrum zou maar wat graag zien dat er weer een houtdraaier en/of houtsnijder deel gaat uitmaken van de ambachtsslieden. Gelet op de heel billijke huurprijs die wij betalen demonstreren wij er met regelmaat als tegenprestatie. In september 2013, op de open monumentendag, was het mijn beurt en samen met een collega stonden wij er te demonstreren. Nadat we tijdig de stand hadden ingericht was er nog volop gelegenheid om hier en daar een praatje te maken met de vaste huurders van de ateliers. Een van hen, Marie de Vries, werkt met glas en maakt mooie mozaïeken.

Als draaier heb je soms behoefte om te experimenteren en ik gaf aan dat ik de combinatie van hout met glas best wel zag zitten en zij wilde die uitdaging wel aan gaan.

Ik was in het bezit van lindehout en draaide daarvan een grote schaal met een diameter van 38 cm, voorzien van een brede, platte rand van 7,5 cm. In die rand maakte ik ter dikte van het glas (3 mm) een uitsparing waarin Marie naar hartenlust aan de slag kon. Nadat ik de schaal met verbeterde houtolie had afgewerkt, heb ik hem bij haar achtergelaten.

Na verloop van tijd kreeg ik het resultaat te zien en ik was daardoor best verrast. Het wat saai ogende lindehout was opgevoerd met gekleurd glas en beiden vinden we dat het experiment een vervolg moet krijgen. Waar een rustig moment tijdens een demonstratie al niet toe kan leiden.

Leverancier van elke gewenste houtsoort

Direct uit voorraad leverbaar ruim 80 soorten massief hout.

In onze ruime voorraad altijd een grote keuze voor houtdraaiers en instrumentbouwers

Klik op www.fijnhoutdrenthe.nl

Houthandel van der Horst BV - De Drentse Fijnhouthandel

Veilingstraat 46, 7833 HN Nieuw-Amsterdam
Telefoon: 0591 552504 - Fax: 0591 381910

E-mail: info@fijnhoutdrenthe.nl
www.fijnhoutdrenthe.nl

Bel voor een afspraak met Ton van der Horst: 06 50 50 1936

Lintzagenopmaat.nl

U geeft de maat, wij lassen de lengte

Chroomstaal

Koolstofstaal

Hardpoint

- Gespecialiseerd in het maken (lassen) van lintzagen.
- Levering aan bedrijven en particulieren.
- Uitstekende kwaliteit lintzagen vanaf 6 mm breed en 0,36 mm dik.
- Levering lintzagen voor zagen van hout, kunststof en metaal.
- Lintzagen op voorraad, snel leverbaar.

Slijptechniek Beusichem
Beusichemsebroeksteeg 1
4112 PJ Beusichem

www.lintzagenopmaat.nl
info@lintzagenopmaat.nl
0345 - 501 501

Bericht uit de werkplaats

Bert Rosbach

Mijn laatste bericht stopt rond 1 mei. Sinds die tijd niet veel gedraaid, omdat ik in de periode daarna druk bezig ben geweest met het leggen van de laatste hand aan onze badkamer die vlak voor het einde van mei uiteindelijk klaar was. Daarna een weekje vakantie en in juni nog een weekje vakantie.

Op het einde van mijn laatste bericht schreef ik over de opdracht voor het maken van een paar trouwringen. Die zijn inmiddels klaar. Gemaakt uit Cocobolo met een strip zilver aan de binnenkant. Die strip van een halve millimeter dik zilverplaat is zodanig in een groefje aan de binnenzijde aangebracht dat het niet zichtbaar is aan boven- en onderkant. De ringen zijn aan de binnenkant voorzien van een groefje, zodat de zilveren strip, van 0,5 mm dik en 5 mm breed, geheel binnen de ring valt. Voor het maken van het groefje heb ik een schrapertje (van Sorby) iets anders geslepen. De schrapper heb ik in een tang vastgehouden tijdens

het slijpen. Het uiteindelijke schrapertje heb ik op de foto gezet, met de contouren van de oorspronkelijke schrapper op de ondergrond getekend, + een referentiemaat. De ringen zijn afgewerkt met 5 lagen parketlak. Maar..... de ringen mogen er zijn. Kijk maar. Cocobolo is overigens wel "listig" hout. In het houtvademecum wordt er al voor gewaarschuwd. Tijdens het draaien was het warm in mijn garage, dus waren mijn armen lichtelijk bezweet. Een paar dagen na het draaien had ik last van een huidirritatie aan de binnenkant van mijn ellebogen. Zeer waarschijnlijk als gevolg van schuurstof van de Cocobolo in combinatie met

bezwete huid.

Mijn voorraadje rammelaars was uitgeput, maar vanwege de komst van een paar baby's in de kennissenkring moest ik de voorraad aanvullen. Het model is zoals ik die heb laten zien in AR 71, het septembernummer van 2011. Voor alle zekerheid die foto weer erbij gehaald. Alleen zijn de maten van de holle staafjes gewijzigd: Het geboorde gat is 5 mm, en de diameter van het staafje is 7,9 mm. Het aantal staafjes per rammelaar is 8. Naar mijn idee, let op, mijn idee, klinken ze iets beter dan de vorige versie. Misschien komt er een artikel over de bouwwijze. Ik moet er toch nog een paar draaien, en dan foto's maken tijdens het draaien.

Inmiddels heb ik besloten om, zoals bijna ieder jaar, weer mee te doen met KIE, Kunst In de Etalage. Het thema is dit jaar "Ridders en Jonkvrouwen". Aanvankelijk had ik geen inspiratie bij dit thema. Maar ineens schoot mij iets te binnen. En dat ga je dan uitwerken. Mijn "kunstwerk" is de voorstelling van St Joris en de draak. De draak is bijna klaar, maar voor de sluitingsdatum van deze AR haal ik het niet om een complete foto te presenteren. Alleen wat onderdelen van de draak. De lichte delen van de draak zijn uit vurenhout, soms sa-

mengesteld uit aan elkaar gelijmde balkjes van 34x34 mm. De donkere delen zijn uit mahoniehouten latten gemaakt, resten van een zelfbouwkast uit de jaren 70. Al die donkere delen, de stekels en de klauwen dus, zijn afzonderlijk gedraaid. Ik had nog een stukje heel dun geschaafd vurenhout liggen in mijn werkplaats. Dat lag er al zeker een jaar of 25. Ooit gemaakt voor een project, maar nooit gebruikt. Dat is gebruikt voor de vleugels van de draak. Die vleugels zijn verstevigd met roerhoutjes voor verf. Dat is stevig beukenhout. En ver-

der? Een week vakantie aan het einde van mei, een weekje vakantie in juni. Een week daarna last gehad van een zweepslag in mijn bovenbeen, dan kan je ook niet staan of draaien. Weer een week vakantie. Tijdens die vakantie heb ik een viertal kaarten gekocht, en die weer ingelijst tot één groot geheel. Dat is ook weer tijd, die je niet aan draaien kan besteden. En ondertussen ook nog "even" de WC op de begane grond gestript en opnieuw opgebouwd. Maar ja, je bent van de straat. Binnenshuis dus, waar het soms koeler is dan buiten.

Van Paul Smeets, bekend van de Vlaamse houtdraaiers en steeds aanwezig op onze demodagen kregen we als bestuur een maibericht met de vraag of we er wat voor voelden om op zondag 31 mei 2015 mee te doen aan een bijeenkomst rond hout en alles wat daarbij hoort. Het wordt gehouden in de omgeving van Hasselt in België. We hebben Paul laten weten dat we daar wel interesse in hebben en dat we dat aan onze leden zullen mededelen.

Paul schrijft: "Het opzet is eenvoudig :

- Iedereen krijgt gratis "standruimte", ook de commerciële bedrijven, er mag door iedereen verkocht worden.
 - In ruil verwacht ik een vrije bijdrage in natuurlijke of financiële vorm voor de tombola die op het einde van de dag (10 – 18:00 uur) door gaat
- De doelgroep zijn in de eerste plaats de mensen die zelf creatief met hout bezig zijn + de mensen die interesse hebben voor hout en creativiteit
- Standen bestaan uit "eenvoudige tafels" of zelf meegebrachte decorelementen."

In het kort is dit wat u kunt verwachten. Meer informatie komt in het volgende nummer (84) van AktieRadius.

HEGNER & Ko Totaalleverancier van machines en gereedschappen

Tormek T3

De Tormek T3 natslijpmachine is de ideale slijpmachine voor de houtbewerker. Deze machine wordt geleverd met diverse hulpstukken, voor specifiek slijpen zonder te vonken. De machine weegt slechts 7,4kg. De behuizing is uit kunststof geproduceerd. De machine wordt samen geleverd met een beitelhoeder en een hoekmeter. Steen: Ø 200mm
Garantie: 8 jaar!

Tormek Slijphulpstuk SVD-185

Het SVD-185 slijphulpstuk voor de Tormek machines is speciaal bedoeld voor het slijpen van vingernagelvormige houtdraaigutsen. Door middel van het slijphulpstuk, wordt de guts in een perfecte hoek geslepen.

Hegner & Ko
Fermiweg 16
3208 KT Spijkenisse

Tel: 0181-647535
Fax: 0181-647311
Mail: Rob@hegner.nl

KS DRECHSELBEDARF

NU BIJ ONS VERKRIJGBAAR

STRATOS – DE PROFESSIONELE DRAAIBANK

Voor beginnende, gevorderde, beroeps en kunstenaars

- Trillingsvrij, massief gietijzer
- U/minuut van 80 tot 3500
- Vast en tegencenter precies in lijn
- Draai- en verschuifbare vaste kop
- Totaal gewicht: 178 kg

Vaste kop:

- M33x3,5 opname met Mk2
- Centerhoogte: 230 mm
- Centerafstand: 700 mm
- Draai- en verschuifbare vaste kop

Losse kop:

- Mk2
- Slag van de pinole: 100 mm

Motor:

- Krachtige 1,5 Kw motor met 230 volt aansluiting

STRATOS met onderstel: 2380,00 Euro
Aanbieding nu (Prijs geldig tot: 31.01.2014): **2180,00 Euro**

Bedverlenging, tevens buitendraaihulpstuk, 400 mm lang plus beitelsteunverhoging: 298,00 Euro

DRECHSELBÄNKE • DRECHSELMESSER • DRECHSELKURSE • ACCESSOIRES • BÜCHER • VIDEOS
Drechselbedarf K. Schulte • Meppener Str. 111 • D-49744 Geeste-Groß Hesepe
Tel. +49 (0) 59 37 - 91 32 34 • www.drechselbedarf-schulte.de
Öffnungszeiten: Mo.–Fr. 8–12 Uhr • Mo.–Do. 14–17 Uhr • 1. Samstag im Monat 9–13 Uhr und nach Vereinbarung

Fleurig Ede 11-5 t/m 15/5 2014

Gerard Gaasbeek

Hans Onstein had gezien dat er in Ede opnieuw een vijfdaags tuinevenement "Fleurig" komende was in Ede bij kasteel Hoekelum. Zowel Radius als onze afdeling deden daar al eerder aan mee, ook op andere locaties.

Tijdens onze meibijeenkomst stemde onze afdeling in een stand te bemannen. Hans heeft vervolgens alles geregeld en een rooster gemaakt voor het hele elftal dat zich had aangemeld om in wisselende bezetting steeds voldoende mensen aanwezig te hebben. Een van onze leden was er zelfs elke dag en een viertal maakte er een zevendaags gebeuren van want alle spullen moesten ook worden aan- en afgevoerd. Onze doelstelling was vooral om onze hobby te promoten. Meestal lukte het aardig om bij demonstraties met daarbij eenvoudige toelichting

groepjes of enkelingen een poos geïnteresseerd te houden. Discussies over opa's of ouders die ook "zoiets" deden ontbraken uiteraard niet, maar er waren er ook die zeiden zelf (soms) te draaien, maar niet op de manier die wij lieten zien. Hierbij reken ik ook een dame die deelnemer is van de "houtclub Ede", waar deelnemers tegen geringe vergoeding machines, waaronder een draaibank, mogen gebruiken. Die kregen dus folders van Radius mee. Een heel andere categorie opmerking was "jullie gebruiken allemaal elektrisch aangedreven banken, een poos geleden was er ook een trapdraaibank aanwezig". Meestal ben ik slecht in namen, maar zonder haperen noemde ik Aart van Toor die in 2001 op deze locatie zijn antieke bank demonstreerde. Dat bleek een bekende van haar.

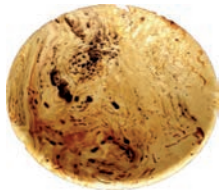
Al met al werd door al onze deelnemers de deelname door de overwegend belangstellende houding van het publiek positief gewaardeerd. Verder hadden we fantastisch mooi weer, dat er ook nog enkele werkstukken werden verkocht was ook mooi meegenomen.

Het maken van foto's bleek lastig. Met veel toeschouwers komt er niets van de draaiers op, alleen ruggen van toeschouwers. Er was geen ruimte om over de schouders van de draaiers te fotograferen. De redacteur mag bepalen welke hij kiest. Van één foto een toelichting. De boer met de midwinterhoorn was de eigenaar van de boerderij in 2001, nu is zijn zoon dat. Hij test hier een van de drie mondstukken die Piet Lamers even voor hem maakte omdat de twee die hij had of te groot of te klein waren.

De “Milonga” burl

Rien van Lieshout

Een grote populier-burl die al 30 jaar lang de trappenhal op-sierde. Al jaren zag ik hem staan als ik weer eens op bezoek was bij mijn broer in Frankrijk. Mijn broer heeft daar samen met Marianne een vakantieverblijf “Milonga” in het heel erg rustig gelegen Le coq Bannie. Het ligt in de uitlopers van de Ardennen aan de rand van een groot (loof)bosgebied.

Elke winter als het daar heel rustig is ga ik erheen, genieten van de rust en de stilte van de omgeving. Heerlijk lange boswandelingen, en ook altijd op zoek naar een mooie stuk hout.

En altijd kom ik wel terug met wat veelbelovende stukken hout in mijn Berlingo.

Bij mijn bezoek van 2,5 jaar geleden bood Marianne mij aan om de burl mee te nemen om er wat mooi draaiwerk van te maken.

Thuisgekomen werd de burl op een veilige plaats in mijn werkplaats neergezet.

En na een jaartje kijken had ik mijn plan gevormd, ergens net buiten het midden zat een grote barst, daar heb ik met de kettingzaag de homp in twee stukken gezaagd.

Daarbij merkte ik tot mijn grote teleurstelling dat het hout binnenin helemaal vol houtworm zat, ook was het hout zo zacht dat opspannen in een draaibank echt onmogelijk was.

Weggooien was geen optie want ik zag nog steeds de mooie decoratieve buitenkant die ik misschien nog wel eens kon gebruiken bij een of andere expositie.

Ik heb toen met tussenpozen van een week de twee stukken burl 3 x heel goed ingespoten met Luxan,

een middel tegen houtworm dat bij de plaatselijke Boerenbond verkocht wordt.

Ik werd vorig jaar uitgenodigd om deel te nemen aan de 2 jarige expositie van plaatselijke hobbyisten, de expositie was in februari 2014 in “het oude kerkje” te Middelbeers.

Een paar maanden voordat het zover was heb ik de 2 stukken (decoratie-burl) weer tevoorschijn gehaald.

Bij het bekijken van het hout had ik het idee dat het hout harder en vaster leek dan toen ik het weggelegd had, dit moet het gevolg zijn van de bewerking met Luxan.

Ik ben toen met het kleinste deel gaan proberen. Een kommetje van 6mm diep geboord en toen opgespannen, en tot mijn grote blijdschap leek het goed te gaan.

Ik heb hieruit een schaalje gedraaid, 21,5 cm doorsnee, 4cm hoog wanddikte c.a. 8mm. 1x behandeld met Danish oil. (Foto 1)

Het resultaat vond ik zelf heel erg mooi, en daarmee bedoel ik vooral de houtstructuur, aangevuld met alle gaatjes en gangetjes die door de houtworm in de loop der jaren veroorzaakt zijn.

1. Mijn plan voor het grote stuk was snel gemaakt, het moest een schaal worden waar de houtstructuur het best tot zijn recht zou komen.

2. Het stuk wordt rond gezaagd op de lintzaag met alle gaatjes en gangetjes die door de houtworm in de loop der jaren veroorzaakt zijn.

3. Nadat de burl is opgespannen worden de eerste spaanders gedraaid. Hier is nog goed te zien hoe mooi donker de oppervlakte van het hout was geworden door 30 jaar lang in de boenwas zetten en afpoetsen.

6. Hier kun je goed te zien hoe mooi de kleuren en de houtstructuur zijn, ook de houtwormgangen en boorgaatjes geven iets extra's.

8. Helemaal klaar en hier is de open structuur op sommige plaatsen goed te zien.

4. Het hout was ondanks de porusheid met scherp gereedschap heel goed te draaien. De buitenvorm is klaar.

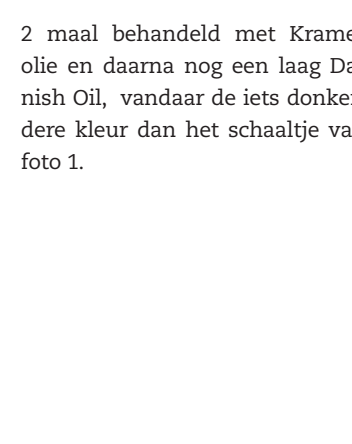
7. Het werkstuk al draaiend in de eindfase. 28,5 cm doorsnee en 10 cm hoog.

9. De laatste minuten in de werkplaats en dan op naar mijn eerste expositie.

5. Nadat het werkstuk is omgedraaid kan de bovenrand vorm krijgen, daarna gaat het uithollen aan de binnenzijde beginnen

2 maal behandeld met Kramer olie en daarna nog een laag Danish Oil, vandaar de iets donkere kleur dan het schaalje van foto 1.

10. Het eindresultaat.

Een verwaaide sparrenboom.

Bert Rosbach

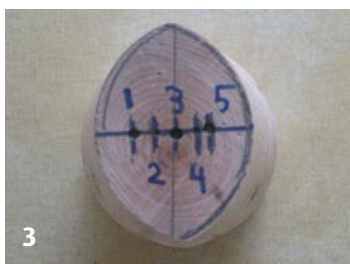
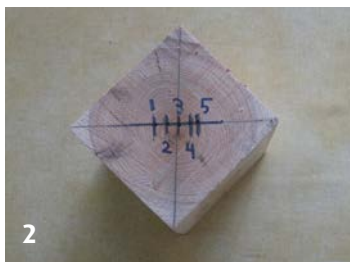
In het herfstnummer 2013 van "Drechslermagazin" stond een beschrijving hoe je een verwaaide kerstboom maakt. Ik had er al over geschreven in mijn "Bericht..." in AR nummer 80, met de uitspraak over een mogelijk artikel hierover.

De beschrijving was van de hand van Jens Holtkamp uit Lengerich (Dld). Daarbij was uitdrukkelijk vermeld, dat de beschrijving voor iedereen vrij te gebruiken was, vandaar deze poging om het artikel van Jens te bewerken tot een bruikbare Nederlandse beschrijving.

Het uitgangsmateriaal is een balkje van 6 bij 6 cm vierkant en 12 cm lang. Het balkje kan gerust vurenhout zijn, of grenenhout, dat ruikt nog lekkerder ook. Helemaal mooi is Taxus in deze maten. Dan hoeft je bij gebruik van scherp gereedschap ook nauwelijks te schuren. In het voorbeeld gebruik ik taxus. Als gereedschap heb je nodig: een guts, liefst spits geslepen; een schuifmaat; een smalle meenemer; een buigzame metalen liniaal; schuurpapier uiteraard; en als je er over beschikt: een schuurschijfje van 50 mm voor in de boormachine.

Markeer op beide kopse kanten het middelpunt van het balkje. Doe het precies met de diagonalen. Aan één kant worden er in totaal 5 punten gemarkeerd op een van de diagonalen (foto 2). De onderlinge afstand van de punten 1 tot en met 4 is 5 mm. De afstand van punt 4 naar punt 5 is echter

3 mm. Prik alle punten goed aan met een priem. Span het balkje in met de tegencenter op de plaats van punt 3. NB. De kopse kant met maar één gemarkeerde punt blijft aan de kant van de meenemer, totdat het werkstuk van de draaibank wordt genomen. Draai ver-

volgens het balkje tot een cilinder. Span nu het balkje in met het tegencenter in punt 1, en trek met potlood een cirkelboog zodanig, dat de boog buiten punt 5 omgaat. Teken vervolgens dezelfde boog, maar dan met het tegencenter in punt 5, en de boog buiten punt 1 om. Laat het werkstuk zo zitten en draai ongeveer 2/3 van de lengte schuin weg naar de potloodlijn toe. Het werkstuk is in onbalans. Breng zo nodig het toerental terug, om slingeren en trillen te voorkomen. De potloodlijn blijft tijdens het draaien gelukkig wel goed zichtbaar.

Doe hetzelfde nog eens, maar dan met het tegencenter in punt 1. Foto 3 toont de kopse kant aan de zijde van het tegencenter na afloop van deze fase. Alle punten zijn nog aanwezig en bruikbaar. Als je het werkstuk van de draaibank hebt genomen om even te kijken, zet het dan weer terug met het tegencenter in punt 1.

Ga nu vanaf de meenemer af te werk. Maak eerst de onderkant van de sparrenboom. Er ontstaat vanzelf een stukje tussen meenemer en onderkant van de boom, omdat je de onderzijde haaks moet afsteken, en het blokje hout scheef tussen de centers zit. Dat

stukje tussen onderkant en de meenemer wordt aan het eind pas verwijderd, door snijden en schuren.

Draai vervolgens de voet van de boom en de onderste takkenkrans, plus de onderzijde van takkenkrans 2 (foto 4). De maten van iedere takkenkrans staan in een aparte afbeelding.

De afstanden tussen de takkenkransen en zo, moet je afmeten aan de kant waar punt 5 zit. Dat is de binnenkant van de bocht van de stam. Zodra de voet en de takkenkrans 1 klaar zijn, moet

je die direct schuren (als dat nodig is). Naderhand kun je dat niet meer doen. Dat schuren direct na het draaien van een takkenkrans geldt ook bij de volgende 3 takkenkransen.

Als takkenkrans 1 klaar is, zet je het tegencenter op de plaats van het gemerkte punt 2. En dan draai

je takkenkrans 2 en de onderzijde van takkenkrans 3 precies op maat, en weer aan het einde schuren. Controleer de maat regelmatig, want: wat weg is, kun je er niet meer aan plakken. Draai voorzichtig, omdat je met houtlucht-hout-lucht te maken hebt. Hetzelfde geldt voor de takkenkransen 3 en 4. De takkenkransen worden daarbij steeds minder hoog en steeds dunner. Heel voorzichtig te werk gaan dus, en regelmatig de maten controleren.

Als je bij takkenkrans 5 bent gekomen, en de tegencenter in punt

5 staat, moet je het tegencenter heel voorzichtig vastzetten, want het hout is al behoorlijk dun (foto 5). Aan het eind wordt heel voorzichtig een U-bochtje gedraaid. De foto toont hoe die bocht ongeveer moet zijn.

Als het U-bochtje klaar is, wordt het topje afgetekend met behulp

van de liniaal. Een vloeiende lijn is daarbij van belang (foto 6).

Na het aftekenen kan het werkstuk weggehaald worden van de draaibank.

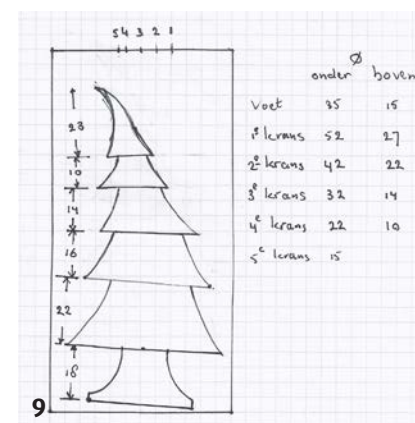
Dan kan het puntje aan de onderzijde van de boom worden verwijderd. Daarna wordt het hout, dat niet tot de top behoort, met een fijne zaag er af gezaagd.

Vervolgens de top in de gewenste vorm schuren met het schuurpadje. Zoals de foto laat zien, zit het schuurpadje in de boorkop, die weer door de draaibank in beweging wordt gezet. Als je geen

schuurpadje hebt, dan moet je dat met de hand doen, of met elleboogstoom, zoals dat ook wel wordt genoemd. En als het schuurwerk achter de rug is, is de boom klaar. Tenzij...

Eventueel kun je ze kleuren met groene en bruine waterbeits (foto 7).

De Gerrit Abma Kievit

Pauline van der Saag

Gerrit Abma wilde graag een artikeltje over het maken van "zijn" kievit in AktieRadius plaatsen. Pauline van der Saag heeft het artikel voor hem geschreven en de foto's zijn gemaakt door Gerrit zijn vrouw. Kieviten komen in Friesland veel voor, het vinden van het eerste kievitseizoen is nog steeds traditie. Hun vorm vind ik bijzonder en ze zijn heel herkenbaar aan hun kuif. Ik maak ze het liefst van gouden regen, dat heeft donker kernhout en licht spinthout. Je kunt ze natuurlijk ook van één kleur hout maken.

1. Ik neem een stuk hout met een doorsnee van 2cm en 5cm lang voor het kopje met snavel.

2. Het kopje is ruwweg voorgedraaid, het is helemaal rond en de snavel is ongeveer even lang als het kopje in doorsnee.

3. Aan de bovenkant van het kopje maak ik een gleuf van 2 mm voor de kuif.

4. Het kuifje wordt van gouden regen gesneden, langdradig, bijv. met een stanleymes, ongeveer 4 cm lang.

5. Boven de stoom buig ik het kuifje in de goede vorm. Dat duurt een paar minuten. (Ik gebruik daarvoor een eierkoker.)

6. Dan kijk ik of het kuifje in het gleufje van de kop past. Pas later lijm ik het vast.

7. Het lijfje, ook van gouden regen, ongeveer 5 cm doorsnee en 8 cm lang, draai ik nu.

8. Eerst globaal in een punt, daarna span ik het anders op.

9. Nu staat hij nog precies recht voor de center.

10. Dan span ik het hout een halve cm buiten het center zodat ik het excentrisch kan draaien en er een buikje ontstaat.

11. Zo ziet het er draaiend uit.

12. Om het kopje en de buik aan elkaar te bevestigen, schuur ik aan elk onderdeel een vlak stukje.

13. Het buikje is klaar na het excentrisch draaien.

14. Ik kijk of de kop en het lijfje goed op elkaar passen, voordat ik ze aan elkaar bevestig.

15. en 16. Ik boor in het kopje en het lijfje in het midden van het vlakke stukje een gaatje van 0.5 mm. (Het pinnetje maak ik van een kapotte elektrische muggenklapper.)

17. Het voetje is rondgedraaid, met de tegencentra boor ik een gaatje in het hart van het voetje. Ik zet het pinnetje vast met secondenlijm. Vervolgens draai ik het voetje verder af. In het lijfje moet ook een zelfde gaatje geboord worden, aan de onderkant.

18. Voordat ik de kievit in elkaar zet, poets ik hem op met fijn schuurpapier en zet hem dun in de schellak. Je kunt hem ook nog polijsten met de schijf met carnauba wax.

Als laatste zet ik kop en lijf in elkaar met de pinnetjes en een drupje secondenlijm, zet hem op de standaard en plak de kuif.

Vormgeven,..... een kennismaking

Joost te Riele Ik had me aangemeld voor de bijeenkomst van zaterdag 29 maart 2014 van de afdeling Vormgeven. Na behandeling van de agenda werden een aantal meegebrachte objecten besproken. In dit artikel een aantal punten die bij de keuze betreffende de vorm van objecten een leidraad kunnen bieden.

Als eerste kwam bij ieder object de vraag van Otto Koedijk naar voren: "Wat wil je met dit object tot uitdrukking brengen?". Eerst kwam die vraag bij mij vreemd over, maar als ik nadenk over het waarom van een object is er altijd een reden waarom ik iets draai. Bij mij is dat als eerste omdat ik iets simpelweg mooi vind, of het past in het interieur of dat het gelikt staat op de schouw. Een tweede reden is om een indruk te geven van mijn vaardigheid

om een mooi voorwerp te kunnen maken. En een derde reden kan zijn een functioneel object te maken: bijvoorbeeld een schaal.

Een gedachte met een gedraaid object tot uitdrukking brengen is een vierde reden waarbij in mijn ogen een beroep op creativiteit en kunstzin gedaan wordt. Bij al deze redenen speelt de vorm een belangrijke rol. Een combinatie van verschillende redenen is natuurlijk ook mogelijk.

Een drietal tips om een plompe vorm een ander uiterlijk te geven zijn:

1. de verhoudingen (waar breed of juist smal).
2. Waar leg ik de overgang van smal naar breed of andersom.
3. Welke vorm geef ik aan het deksel. Aan de hand van een tweetal foto's waarmee gemanipuleerd is een toelichting. Het oorspronkelijke object is gemaakt van de wortel van een olijfbom en door mijzelf gedraaid.

Voor een beter ogend resultaat de volgende aanpassingen gedaan:

1. Aan de onderkant versmald zodat de verhoudingen veranderen
2. De overgang of ronding naar twee/derde van de hoogte verplaatst
3. Het deksel hoger en ronder gemaakt zodat er een vloeiende lijn met de pot ontstaat
4. Het knopje een ronde vorm gegeven

Naast de vorm speelt ook de afwerking van het oppervlak een grote rol. Verschillende objecten worden mat gehouden

den terwijl anderen juist om hoogglans vragen. Over het algemeen zijn objecten met een ruw oppervlak en veel afwijkingen in de houtstructuur mat, terwijl objecten met een glad oppervlak en een regelmatige houtstructuur glanzend afgewerkt worden.

Voor mij was deze dag een leerzame kennismaking die wat mij betreft zeker een vervolg krijgt.

3

4

5

Foto 3: schaal van uit veen opgediept vuren- of grenenhout, matglanzend (gedraaid door Albert Dubben)

Foto 4: schaal van padoek, hoogglanzend (gedraaid door Taco van der Kolk) Op deze foto niet zichtbaar, maar hier was het advies om de schaal een, vrijwel niet zichtbaar, voetje van 2 à 3 mm te geven zodat de schaal lijkt te zweven.

Foto 5: (gedraaid door Henny Belt) Een object van kunstzinnige vorm wordt uitgebeeld op foto 5. Achterliggende gedachte hier is onze multiculturele samenleving waarbij versmelting van rassen niet uit is gebleven.

Zelfgemaakt gereedschap

Nico Danenberg

Ik ben lid van de afdeling NHN en kom dus uit de school van Aad Sneeboer. Ik had interesse om zelf een schuine platte beitel te maken. Vanwege mijn werk kom ik in een smederij en vraag aan de voorman of hij een stukje hss staal voor mij heeft. Dat heeft hij niet, maar wel een stuk mangaanstaal voor je uit de zandstraalmachine, voor ons versleten, maar voor jou nog wel bruikbaar. Ik heb eerst maar eens opgezocht wat het is en hoe hard dat is. Het wordt o.a. gebruikt door de NS voor wissels. Hoe vaker en hoe je er op slaat hoe harder het wordt. Dus maar proberen. Het uitslijpen van het

model kost me een uur en een compleet slijpschijfblad van 1 millimeter dikte.

Daarna nog uren gewerkt op een grote amarilsteen op de zaak en de vorm komt erin. Dan nog een handvat gemaakt en een blok eikenhout in de draaibank gezet. Eerst gaat het wel goed, maar dan knalt de punt van de beitel in het hout en de punt is krom. Foutje van mij, maar de beitel snijdt niet meer. Bij inspectie blijkt de punt dus krom. Slijpen is geen optie, dat kost teveel tijd en materiaal.

Dus met de hamer recht geslagen, dit herhaalt zich nog een paar keer en sindsdien snijd ik af

en toe nog met deze zware beitel. Hij werkt nu uitstekend, snijdt goed en heeft een zeer lange standtijd. Het is echter geen beitel om in de winkel te kopen. De beitel weegt maar 800 gram en het blad is 20 centimeter lang. Deze ervaring wilde ik graag met u delen.

Foto 1: Het oorspronkelijke object

Foto 2: Het aangepaste object.

Houtdraaibank WivaMac DB6000V-CB.

Noël Heijligers Eind 2013 moest ik helaas afscheid nemen van de houtdraaibank die ik 14 jaar eerder van mijn schoonvader had overgenomen; de kogellagers van de motor en hoofdas waren versleten. De houtdraaibank, ooit een afscheidscadeau aan mijn schoonvader toen hij met pensioen ging, was inmiddels 29 jaar oud. Deze houtdraaibank was in de werkplaats van het Centrum voor Vakopleiding voor Volwassenen in Emmen geconstrueerd, waar mijn schoonvader vele jaren werkzaam was geweest als leraar.

Vrij snel nadat ik mij bewust geworden was van het feit dat ik aan een nieuwe houtdraaibank toe was en na enig gedetailleerd speurwerk, viel mijn oog op het merk WivaMac, belgisch fabricaat en verkrijgbaar bij Baptist in Arnhem. Binnen een week nadat ik bij Baptist de houtdraaibank besteld had, werd deze direct vanuit België bij mij thuis afgeleverd.

Foto-1: WivaMac DB6000V-CB, bron afbeelding © wivamac.com

Pluspunten en kenmerken:

- Model houtdraaibank = DB6000V-CB. De betekenis van deze code is: DB = DraaiBank; 6000 staat voor de maximale afstand tussen de centers in mm; V

= Vario (frequentieregelaar); CB = Control Box.

- Groot bedieningsgemak.
- Vaste kop is draaibaar en over het gehele bed te verplaatsen.
- Motor 1500W-2PK.; links en rechts draaiend.
- Hoofdas is aangedreven met multi-V-riem en is voorzien van blokkeerpin en indexering met 24 posities.
- Vaste kop: schroefdraad M33x3.5, MK2 en 10 mm boring.
- Losse kop: MK2.
- Zowel de beitelsteun-basis als de losse kop zijn uitgevoerd in gietijzer en voorzien van een excentrische snelblokkering.
- Verplaatsbare Control Box (afstandsbediening) met sterke magneet aan achterzijde zodat deze overal op de houtdraaibank geplaatst kan worden.

- Centerhoogte boven het bed bedraagt 260 mm. De maximale diameter van een werkstuk kan dus 520 mm zijn. Met behulp van een buitendraai-inrichting kan de diameter zelfs groter worden.

- Toerental-bereik: 90 – 3000 tr/min; 5 poelies.
- Onderstel is in hoogte verstelbaar (± 50 mm).
- Totaal gewicht is ca. 185kg.
- Veel accessoires verkrijgbaar, zoals buitendraai-inrichting, uittijnsysteem voor vaste kop, bedverlenging, diverse beitelsteunen, de "push down" losse kop,
- Uitgebreide handleiding.

Foto-2: WivaMac DB6000V-CB, opstelling in mijn werkplaats

Enkele (kleine) minpunten:

- Draaibare vaste kop kan alleen met een ringsleutel los gemaakt en/of vast gezet worden.
- De houtdraaibank is uitgerust met een aandrijfsysteem

met multi-V-riem. Alvorens de riem verlegd kan worden moet het deurtje van de vaste kop met een speciaal meegeleverd veiligheidssleuteltje geopend worden. Dit is enigszins omslachtig. Om te voorkomen dat ik het veiligheidssleuteltje kwijt raak, heb ik dit sleuteltje met een touwtje aan de houtdraaibank bevestigd. Hetzelfde sleuteltje wordt ook gebruikt voor het openen van de kast waarin zich de frequentieomvormer bevindt.

- Het toerental van de houtdraaibank is niet direct afleesbaar. Het display van de frequentieomvormer toont de ingestelde frequentie. Op het transparante deurtje van de vaste kop bevindt zich een tabel om het toerental, dat bij een bepaalde frequente hoort, bij benadering te bepalen.
- De kabel aan de Control Box is iets te kort.

Mijn ervaring:

- Als hobby-houtdraaier heb ik persoonlijk weinig ervaring met andere houtdraaibanken (behalve mijn vorige bank). Ik kan deze houtdraaibank dus niet vergelijken met andere en heb ook geen andere draaibanken uitgepro-

beerd, alvorens over te gaan tot aanschaf van de WivaMac houtdraaibank.

- Een nieuwe houtdraaibank moest voor mij minimaal aan de volgende eisen voldoen: frequentieregelaar, rustige machine/motor, grote centerhoogte (minimal 200 mm) en de reeds in bezit zijnde chuck moest bruikbaar zijn. De WivaMac DB6000V-CB voldoet aan deze eisen.
- De houtdraaibank werd op een pallet en deels gedemonteerd bij mij thuis afgeleverd (onderdelen: bed, onderstel, beitelsteun, kast met frequentie-omvormer, vaste en losse kop). Met behulp van de handleiding was het vrij eenvoudig alle onderdelen te monteren.
- Zonder problemen heb ik begin dit jaar een schaal gedraaid met

een diameter van 420 mm.

- Mijn eerste indruk van de WivaMac houtdraaibank is: solide en zwaar uitgevoerd, perfect ontworpen, stabiel, trillingsvrij en rustige loop (zeker in vergelijking met een houtdraaibank met versleten kogellagers), veel mogelijkheden.
- Ik kan niet beoordelen of de prijs van de WivaMac-houtdraaibank in vergelijking met andere aan de hoge kant is. Wel heb ik sterk de indruk dat bij de fabricage van deze houtdraaibank zeker niet op kwaliteit van materialen en onderdelen bezuinigd is. Natuurlijk hangt hier een prijskaartje aan!
- Samenvattend: het is een groot genot om met de WivaMac-houtdraaibank model DB6000V-CB te werken!

Voor verdere inlichtingen en eventuele bezichtiging/demonstratie kunt u mij e-mailen: noel.heiligers@gmail.com
Voor verdere informatie zie site WivaMac:
www.wivamac.com

Demodag

25 oktober 2014

Ede

Noteer deze dag in uw agenda en vergeet niet te komen!!

Rosemaling

Jan Pranger

Beeldhouwwerk van grote klasse. Op onze Scandinavische tocht reizen we via de Noorse fjorden huiswaarts. Tussen watervallen en op de grens van berg en water neergestreken bewoners, zien we ineens mans- en vrouwhoge in klederdracht gestoken bewoners.

Aan de andere kant van de weg staat een houtwerkplaats, annex galerie/winkel.

De werkplaats staat open en de houtgeur nodigt uit verder te gaan. Bij de aanblik van houtbewerkingsmachines grijpt mijn nieuwsgierigheid naar de camera: vastleggen die handel. Een vriendelijke man staat ons te woord: "Mag ik even? - is mijn vraag. De foto's zijn snel gemaakt.

We ontmoeten:

Lars Stana - 5770 Tyssedal, Hardanger (N)

- Houtdraaier
- Vormgever in hout en glas
- Benodigdheden voor "Rosemaling"

Lars is een bekend Noors houtdraaier, die basisproducten levert aan 8 kunstschilders, die het traditionele "Rosemaling" beoefenen. (zie de foto's)

Hij draait de schalen en andere gebruiksvoorwerpen om te beschilderen in de traditionele stijl. De tijden veranderen en voor de broodwinning beeldhouwt Lars ook grote figuren en zware koppen uit

blokken hout. "Toeristen", mompelt hij.

We bezoeken de galerie en bewonderen de hoge perfectie van schilderkunst.

Om alles vast te houden kopen we een door Lars samengesteld boek. Als toegift signeert hij het boek: Lars S 5 juli 2013.

(Rosemaling - Lars Stana - Norhaven Book, Viborg: ISBN 82-02-24041-7)

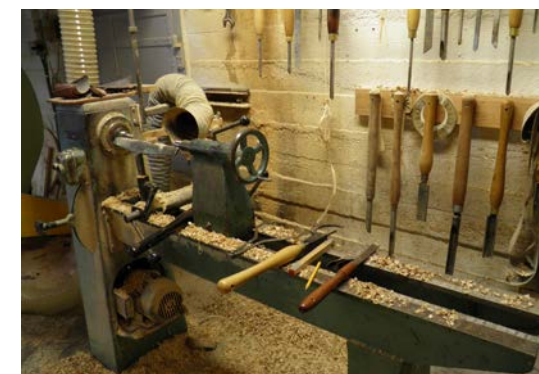
We komen aan de praat over het Hylper (Hindelooier) schilderwerk en zijn eeuwenoude motieven, zoals die traditiegetrouw worden aangebracht op de Hindelooier meubels bij Roosje in Hindelooien: de enige echte Hindelooier schilder sinds 1894.

Deze schilderkunst is bij Lars wel bekend.

Als dank voor de rondleiding en alle info beloof ik hem een houtdraaivorm in mijn stijl te laten beschilderen door Roosjen en hem die toe te zenden.

Aan zijn blik te zien was hem wel vaker iets beloofd.

Maar toch, het nu beschilder-

Verenigingsnieuws

Afdelingsnieuws – Agenda - Mutaties ledenlijst - Advertenties

Afdelingsnieuws

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon waar u ook info kunt krijgen over de afdeling.

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Afdelingscontactpersoon: Jaap Boks tel. 0481 372495

Bijeenkomsten in 2014: **20 september, 18 oktober en 22 november.**

De bijeenkomsten worden gehouden in het gebouw Onder de Toren te Elst (Gld), van 9.30 uur tot 12.30 uur.

Afdeling Dommeldraaiers (Schijndel-Den Bosch)

Afdelingscontactpersoon: Arie Braspenning tel. 0418 513349
a.braspenning@planet.nl

Bijeenkomsten in 2014: **11 oktober, 29 november (hele dag).** De bijeenkomsten worden gehouden in Soc.Cult.Centrum De Vink, Hoevenbraaksestraat 28, 5482 BD Schijndel, van 09.30 – 12.30 uur.

Afdeling Flevohoutdraaiers

Afdelingscontactpersoon: Taco van der Kolk tel. 0341 418128
kolkies11@gmail.com

Bijeenkomsten in 2014: **15 september, 27 oktober, 8 december.** De bijeenkomsten worden gehouden in de botenloods van Siep Nijenhuis, Dokweg 26- 28 in Lelystad.

Afdeling Gouwe Groep

Afdelingscontactpersoon: Bert Dusseljee tel. 0186 601696

h.dusseljee@hetnet.nl

Bijeenkomsten in 2014: **18 september, 16 oktober, 18 december.** De bijeenkomsten vangen aan om 19.00 uur en worden gehouden bij Cor Doornekamp, Oud Bodegraafseweg 104 in Bodegraven. Nieuwe leden zijn welkom.

Afdeling Haarlem

Afdelingscontactpersoon: Bas Melis, tel. 023 5247015 b.melis@online.nl

Bijeenkomsten in 2014: De bijeenkomsten vangen aan om 14.00 uur. Informatie over de locatie is te krijgen bij de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Haarlemmermeer

Afdelingscontactpersoon: Klaas Dikstaal tel. 020 6592977

Bijeenkomsten in 2014: **19 september** (locatie Oosteinderweg 113a Aalsmeer), **31 oktober, 12 december** (locatie Vinkenburglaan 5 in Wassenaar). De bijeenkomsten beginnen om 09.00 uur en eindigen om 16.30 uur.

Afdeling Lochem

Afdelingscontactpersoon: Hans Langkamp tel. 0547 351881 fam. langkamp@live.nl

Bijeenkomsten in 2014: **27 oktober, 24 november** De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: Kunstlokaal 11, Bosberg 29, Borculo en vangen aan om 19.30 uur.

Afdeling Noord

Afdelingscontactpersoon: Willem

v.d. Schors tel. 0594 213326

wmvdschors@gmail.com

Bijeenkomsten in 2014: **13 september, 8 november.** De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie Ulgersmaweg 47 in Groningen en vangen aan om 10.00 uur. Inloop vanaf 9.30 uur.

Afdeling Noord-Holland Noord

Afdelingscontactpersoon: Aad Sneeboer tel. 0229 270982
am.sneeboer@quicknet.nl

Bijeenkomsten in 2014: **7 oktober, 20 november.** De bijeenkomsten worden gehouden in het dorps huis "de oude school", Dorpstraat 72, 1711 RK Hensbroek en beginnen om 19.30 uur.

Afdeling Rotterdam

Afdelingscontactpersoon: Bert Rosbach tel. 010 4184786 a.rosbach@chello.nl

Bijeenkomsten in 2014: **11 november.** Inlichtingen bij Bert Rosbach.

Afdeling Utrecht,

Werkgroep 'De Lekstroom'

Afdelingscontactpersoon: Jasper v.d. Visch tel. 034 6212368 jvdvisch@hetnet.nl

Bijeenkomsten in 2014: De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: de Oude School te Lopikerkapel en vangen aan om 13.00 uur.

Afdeling Veluwe

Afdelingscontactpersoon: Bob Kemerink tel. 038 4540540 bob.kemerink@ziggo.nl

Bijeenkomsten in 2014: **6 december.**

De bijeenkomsten worden gehouden in een zaal van de Sionskerk, Asseltseweg 6, 8161 VV Epe.

Afdeling Vormgeven

Afdelingscontactpersoon: Bob Kemerink of HennyBelt tel. 038 4540540 bob.kemerink@ziggo.nl

Bijeenkomsten in 2014: Plaats van samenkomst is wisselend. Vraag dat na bij de contactpersoon.

Afdeling Zeeland/West Brabant 'De Scheldedraaiers'

Afdelingscontactpersoon: Piet Cevaal 0118-591753 cevaaldep@zeelandnet.nl

Bijeenkomsten in 2014: elke eerste zaterdag van de maand. De bijeenkomsten worden gehouden in Het Ambachtscentrum, Kattendijksedijk te Goes en vangen aan om 09.30 uur.

Videoapparatuur

De videoapparatuur van Radius wordt bediend door Bert Rosbach.

Hij zal op de demodagen zorgen dat de demonstraties kunnen worden gevolgd op een groot scherm. Afdelingen kunnen de apparatuur ook gebruiken. Maak daarvoor afspraken met Bert Rosbach tel. 010 4184786

Mutaties ledenlijst 2e kwartaal 2014

Nieuwe leden

Akerboom H.M.A., Past. V.d. Plaatstraat 103, 2375 AK, Rijpwetering
Bentert J.H., Kapl. Van Schaikstraat 23, 7591 RD Denekamp
Brucher M., Horstenburgstraat 16, 1713 JM Obdam
Buijs M.J., Lieoever 59, 2033 AD Haarlem
Erbé J.H., Ericaweg 6, 8072 PV Nunspeet
Gelmers W., Neptunus 66, 7904 GG Hoogeveen
Gelmers-Krikken H. Neptunus 66, 7904 GG Hoogeveen
Graaf de A.P., Oosterblokker 164,

1696 BM Oosterblokker
Hodes B.J., Gaardenweg 22, 7468 EX Enter
Hoogen v.d. C.B., Willemslaan 4, 4101 JM Culemborg
Huisman N.A., Warmoeskade 5, 2771 NE Boskoop
Kroeze J., Westbreukelderweg 14, 6721 MR Bennekom
Martijn P.G.J.M., De Prunus 16, 7701 WN Dedemsvaart
Roode van P.J., Veerweg 2, 4696 RL Stavenisse

Verhuisd

Andriessen P., Drinksmeer 14, 1645 RC Ursem
Martijn J.W., de Tjirk 7, 8702 CW Bolsward
Remerie W., Capellestraat 28, 8331 LB Steenwijk
Visser L., Oostdijkje 1, 1483 AA de Rijp

Opzeggingen

Erbé H., Kreek 36, 8212 HB Lelystad
Riezebosch H., De Cotelaer 121, 3772 BW Barneveld

Agenda

26/27 september 2014

4 oktober 2014

25 oktober 2014

4 april 2015

25 april 2015

3 oktober 2015

24 oktober 2015

Tage der offenen Tür Schulte

ACP vergadering

centrale DemoDag

ACP+Algemene Leden Vergadering

regionale DemoDag

ACP Vergadering

centrale DemoDag

Meppen

Nieuwegein

Ede

De Meern

Assen

Nieuwegein

Ede

Kijk ook op de website van Radius:
www.houtdraaien.com

Cursus Snijdend Houtdraaien door Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max.3 personen leer je op een grote bank (Wema, Jell met zelfvertrouwen en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiccursus I en II (8 x 4 uur) € 390
voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers die het juiste spoor nog niet gevonden hebben (II)
Vervolgcurcus (4 x 4 uur) € 195
Tussen de centers en voor de kop. Het uitbouwen van de reeds geleerde kennis en kunde.

Inschrijfformulier en informatie
Christiaan Jörg, W Heukelslaan 6, 3581 SP
Utrecht
Tel. 030 - 2513 684, info@christiaanjorg.com

www.christiaanjorg.com

**CASA PLATA
Ad Zoon**
Koestraat 28
2871 DR Schoonhoven
tel.: 0182 320088
mob.: 06 48322559
e-mail.: ad@zoon.nl

**Maak uw draaiwerk
persoonlijk
met een brandmerk
van uw initialen**

hand- en machine gravures, o.a. brandmerkstempels - sportprijzen

BAPTIST

VOOR HOUTBEWERKERS .NL

Bezoek **Baptist.nl** en vind ruim 8.000 artikelen met uitgebreide omschrijvingen en afbeeldingen! Dé speciaalzaak voor de fijne houtbewerking met het grootste assortiment gereedschappen en machines voor houtdraaiers, modelbouwers, houtsnijders, meubelmakers en hobbyisten met passie voor hout!

Graag tot ziens in Arnhem!

Baptist voor Houtbewerkers gereedschappen en machines
Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel.: 026 - 445 16 44
houtbewerkers@baptist.nl

**Winkel ook
op Baptist.nl**

SHELLAWAX

hèt afwerkingsproduct voor houtdraaiwerk

info, bestellen, demonstratie aanvragen
WWW.WOODTURNING-POLISH.EU
info@woodturning-polish.eu ☎ +31 6 27846808

Colofon

Lidmaatschap

Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk:

A jaarcontributie € 30,00 plus het laatst uitgekomen tijdschrift in het jaar van inschrijving. Leden buitenland € 32,50.
B begunstiger € 15,00 per jaar
(Begunstigers zijn volwaardig lid en hebben stemrecht. Zij ontvangen echter geen AktieRadius)
De inschrijf- en administratiekosten bedragen voor elk van deze mogelijkheden € 7,50. Men is lid van de Vereniging nadat zowel het inschrijfformulier als de verschuldigde contributie en de kosten zijn ontvangen.

Adreswijzigingen dienen tijdig doorgegeven te worden aan de ledenadministrateur, die zorgt voor de verdere verspreiding hiervan. Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid minstens 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen. Op de website van Radius www.houtdraaien.com vindt u onder contact een digitaal inschrijfformulier.

ING BIC code: BIC INGBNL2A

ING IBAN code: NL66INGB0000741949

Rabobank BIC code: RABONL2U

Rabobank IBAN code:

NL54RABO0396 3723 17

Bestuur

Voorzitter: Pieter (P.C.C.J.) Hermans,
Douwe Brouwerweg 8, 1602 MK Enkhuizen
tel 0228 317569

Secretaris: Aat (A.) Meijboom

L. de Raatlaan 15, 3209 AR Hekelingen tel
0181 639 728

e-mail: a.meijboom40@gmail.com

Penningmeester: Bert (A.) Rosbach
Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam tel
010 418 4786

e-mail: a.rosbach@chello.n

Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,
J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg, tel 0294 253 421

e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl

Leden: Jan (J.Q.) van der Ploeg, Jasper (J.)
van de Visch, Arie (A.M.) Braspenning.

Advertenties

Neem contact op met de redactie.

Redactie

Eindredacteur: Arie (A.M.) Braspenning,
Bloemkeshof 85, 5301 WS Zaltbommel tel
0418 513 349

e-mail: aktieradius@kpnmail.nl

Redactieleden: Jan van der Meer, Ab Kraaij-
eveld, Nico Oosthoek, Gerard Gaasbeek

Correspondenten: Iet Feith, Jan Pranger

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redactie verzoekt u uw bijdragen uiterlijk 6 weken voor de verschijningsdata per e-mail aan te leveren of op een DVD. Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur of de redactie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten de verantwoordelijkheid van RADIUS en de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

Kijk ook op de website van Radius:
www.houtdraaien.com

KOM NAAR ARNHEM!

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Baptist IJzerwaren en Gereedschappen

is al 26 jaar een begrip in Nederland.

Het begon met de ijzerwaren- en gereedschappen speciaalzaak in het centrum van Arnhem en deze is uitgebreid met **Baptist Gebouwbeslag** en **Baptist voor Houtbewerkers**.

U BENT WELKOM IN ARNHEM

af

Arnhemse Fijnhouthandel
Driepoorteweg 12, 6827 BR Arnhem
tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel: 026 445 16 44